DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA*,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS; manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis quarto mensis Decembris, anno Domini M. DCC. LXXXI.

M. CAROLO LUDOVICO-FRANCISCO ANDRY, Doctore Medico Præside.

An Scorbuto acidum cretæ?

I.

GAS acidum cretæ (aliis *Aëreum acidum*, *Aërem fixum*, *Gas mephyticum*) nuncupant recentiores Chemistæ fluidum quoddam aëriforme, elasticum, in cunctis naturæ corporibus, terris præsertìm cretaceis coërcitum, indèque destillationis, fermentationis, dissolutionisque ope facilè eliciendum. Aëri atmospherico par aliquatenùs, haud ægrè tamen ab eo distinguitur; nempè 1°. multò gravius se prodit in variis experimentis. 2°. Igni fovendo minimè idoneum, animantium quoque respirationem brevì sufflaminat. 3°. Aquæ unitum facili connubio, acidulum ei saporem confert vimque dissolvendi ferri, ut videre est ex aquis mineralibus spirituosis. 4°. Tincturæ heliotropii cæruleum colorem in subrubrum vertit. Demùm alkali caustica cicurat sicque demulcet, ut liquida in cristallos facilè concrescant. Intimos inter omnium ferè naturæ corporum recessus, more elementorum, nidulatur Gas acidum cretæ: in plantis reperitur, inest animantibus, nec deest ipsismet lapidibus durissimis, ut marmoribus. In molem aggestum suppetunt mineræ, subterranea, cavernæ, presertìm celebris apud Italos *Grotta del Cane.* Illo etiam turget nostra hæc, quâ vivimus, atmosphæra. Nempè aër, præter circumvolantes atomorum myriades & diffusas passim ignis & aquæ moleculas, physico-chemicâ analysi tentatus, in principium seu *Gas* triplex abire visus est, *Mephyticum*, *Phlogisticatum*, & *Dephlogisticatum* (1). Pro diversâ ratione quam servant unita inter se hæc principia,

(1) Id Gas purissimum è calcibus metallorum torturâ ignis exilit; aëri communi levius combustioni, calcinationi magis ac citiùs favet respirationemque ac vitam longè diutiùs tuetur.

* Rhemis propugnata. Anno 1778.

varia illius ſalubritas ſe prodit qui *aër communis* dicitur ſeu *Gas reſpirabile*. Non ideò mireris ſi vitæ & combuſtioni tantùm noceat accenſis candelis ac reſpiratione animalium conſpurcata atmoſphæra ; quippè diſſipatâ hiſce de cauſis puriori (dephlogiſticatâ) parte , nocivæ tantùm ſuperſunt , juxtà experimenta D. LAVOISIER (2). Quàm diſſimilis actio plantarum vegetantium ! Ipſæ enìm dùm mephyticum principium imprimis hauriunt illoque vigent meliùs, ex obſervatis D. PRIESTLEY , major interìm ſervatur partis dephlogiſticatæ copia , quâ fit aër communis reſpirantibus ſalubrior. At ſi reſpirationi tantùm noceat Gas mephyticum , haud ideò prorsùs vitæ infenſum videtur ; quin aliâ adhibendi ratione ſummè utilem ſe præbet in variis ipſorum animantium ægritudinibus. Doceat nos igitur Chemiſtarum induſtria quì medicos ad uſus ſufficienti copiâ comparari poſſit : ſcilicèt retortæ roſtro longiori tubuloque inſtructæ, immiſsâ priùs cretâ, collo aptatur amplum vitreum receptaculum, aquâ fluviatili ſemi-plenum, ſuprà tenui patens foramine ; cretæ ſuper affunditur per tubuli viam acidus quivis liquor, acetum putà (3), vel ſpiritus vitrioli. Summus è miſceiâ fervor ; Gas cretaceum avolat partemque receptaculi communi aëre fœtam adimplet ; eo per foraminulum priùs fugato , tùm obturari debet idem hiatus ad acidum cretæ cohibendum , dein rotatìm moto identidem liquore , prorsùs illud diſſolvitur ; hìnc priùs merè aquoſus latex aëreus fit , acidulus , mentienſque aquas minerales ſpirituoſas. Quæ ni placuerit methodus , ſequentem accipias : ſimilis retortæ roſtro adaptetur pars extrema ſiphonis cujus oppoſita cupæ *hydro-pneumaticæ* immergatur , inverſo-appoſitis ſuprà ejus tabellam lagenis aquâ plenis , ubi cretæ affuſum acidum fervorem excitârit , propulſum ſtatìm Gas lagenam intùs aquam demittet , cujus ſi tertiam tantùm quartamve ſervâris partem , factâ motione, Gas omne diſſolvet pariterque fiet ſpirituoſa. Tandem ſi quæ obvia ſit cella ubi fermentant uvarum , pomorum , pyrorum ſuccus , mel , hordeumve , nuſquàm faciliùs Gas obtinebitur. Tota enim cupæ ea pars quæ vacua videtur effluvio cretaceo turget ; cui ſi immergatur vas quoddam , pro acido volatili commutabitur ſtatim aër in eo contentus. Gas autem ſic comparatum purum exhiberi poterit ad varios uſus , aut aquæ , medicamentoſiſve potibus immiſceri. Jam verò demonſtratam à variis auctoribus in morbos ex putridorum genere acidi cretæ utilitatem vindicat ſibi & ipſe ſcorbutus ; quod ut probetur morbi indolem paucis delibare liceat , indèque eruere indicationes θεραπείαν adimplendas.

---

(2) Titubantem & argumentis deſtitutam opinionem minimè affert Auctor ſagaciſſimus , nimirùm in tali atmoſphærâ aqua calcis calcem deponit ſub cretæ habitu , leniuntur concreſcuntque ibidem ſalia alkali cauſtica , unà & liveſcunt tùm calces plumbeæ albæ , tùm picturæ ex his paratæ , uti hepatico vel putido alio quovis odore fieri ſolemne eſt.

(3) Ut caveatur acidi tùm expedientis tùm expediti commixtio optimè per interjectum receptaculum cretæ aquâ dilutæ plenum deducentur reſoluti vapores mediante nimirùm ſiphunculo qui è retortâ in receptaculo aperiatur. Dict. de Chymie , par M. Macquer.

I I.

SCORBUTUS (à slavonio vocabulo *scorb* quod morbus sonat) est cachexiæ species à dissolutione sanguinis orta, variis ad cutem maculis & gingivarum livore, cruentatione, fætore dignoscenda. Varias scorbuti species admiserunt immeritò auctores diversi. *Hæreditarium* esse hunc morbum *contagiosumque* non novimus. Ejus distinctio in *acidum* & *muriaticum* subtilior quàm verior; neque praxis quotidiana inter scorbutum *marinum* ac *terrestrem* ullum certè discrimen observat. Naturâ igitur idem est scorbutus omnis: at in eo tamen nonnullæ institui possunt differentiæ; modò enim causis exterioribus generatur, navigatione, urbium obsessione, carceribus, nosocomiis, &c., malum festinantibus aëre humido simùl & frigido, vegetabilium recentium inopiâ, otio, metu, merore: modò etiam internis ac prædisponentibus causis natale debet, ut morbo prægresso, febri scilicèt intermittenti diutinæ, continenti putridæ, etiam hydrargyrosi. Quin endemicum esse hunc morbum constat in Norvegiâ, Suëciâ, Groënlandiâ aliisque septentrionalibus plagis. Nec raro epidemicè grassantem viderunt Clinici in classibus, classiariorum nosocomiis, in portubus maritimis. Scorbutus non omnibus suis statìm se prodit insignibus; levis primùm gliscit sensìm sine sensu, serpentinoque more irrependo lethale adigit spiculum. Videas in primis pallorem levemque faciei intumescentiam, labiis caronculisque lacrymalibus viridescentibus. Impallescens jam, mòx obscurè livescit cutis; succedunt hebetudo animi, mœror, desidia, jactura virium, cita de motu levi lassatio cum dispnœâ. Nec minùs cruciant defatigatio perennans, vagi erraticique dolores rheumatismum mentientes; fœtet halitus, pruriunt, pallescunt gingivæ, mòx tument atro-rubentes, molles, fungosæ factæ, tandem erosæ & putres spontè stillant saniem. Cutis usque tenùs sicca & lucens, glabra vel aspera, maculis fœdatur subrubris, cæruleſcentibus, lividis, nigris, quæ nunc lenticulares dicuntur, nunc palmares pro diversâ amplitudine; in cruribus vulgò hæ conspiciuntur, non raro alibi, nunquàm verò illis deturpatur facies. Crescente morbo tenduntur tibiæ flexores musculi, retrahuntur crura, tument genua, dolent, à motu impediuntur, quod *Gonagram* vocant *scorbuticam*: presso pede sequuntur pectoris dolores, ex variis corporis partibus hæmorrhagiæ, ulcerum cruentatio. Servantur interìm sensus & appetitus ciborum, imò meliùs se habent. Ad ἀκμὴν deducto scorbuto, quis tetrior morbus? veteres ulcerum cicatrices, si quæ sint, rumpuntur, vel crepat cutis in tibiis, & cruenta, fungosa, putrida patent ulcera; accenditur febris (4) exortis nunc pe-

(4) Rarissimè scorbuto accidit hæc febris species, ut asserit celeb. Lind. » Some few at this period though very rarely, fall into *colliquative* putrid fe- » vers, attended almost always with *petechiæ* fætid sweats, &c. Vid. Treatise of » the scurvy, pag. 166.

techiis formidanda ; nunc fœtidis ſputis cruentiſve alvi dejectionibus ſtipata , quandòque colliquativa & gelidos ſudores elidens. Ecce iterùm erumpit hìnc & indè ſanguis , fit viſcerum infarctus, hypochondriaci mali apparent ſigna ; accedunt catervatìm aurigo, alvi dolores, quibuſdam conſtipatio, aqua intercus, aſcites ſæpè, urinæ minguntur paucæ, fœtidæ, rubræ ; pectoris quaſi conſtrictio acerrima, continua præfocatio, animi deliquia, pulsûs parvi & debilis crebra intermiſſio poſtremam accerſunt ac prænuntiant horam, quâ tot ægri diſcruciatibus finis tandem imponitur. Paucis nunc atrocis morbi cauſam proſequamur.

III.

PUTRIDAM ſanguinis diſſolutionem ſcorbuti cauſam proximam multi exiſtimârunt ; nec diſſentimus quidem ; quotidiè etenim obſervatur paludoſis nebuloſiſque in locis frequentiorem eſſe hunc morbum ; videmus pariter intrà homines qui ſub eodem cœlo degunt, hos ſcorbuticâ affectione crebriùs laborare qui vitam otioſam ac languidam vivunt, dùm immunes vigent quos durus agit labor, vividâ actione roboratis artubus, & auctâ cutis perſpiratione. Mira quippè & incredibilis eſt humido-frigida aëris conſtitutio ad fovendum naturæ versùs putredinem vergentis molimen, motu præſertim carentibus pronis ad illam ſubſtantiis. Septicam & indicant ſcorbuti indolem quædam ejus ſymptomata febres putridas haud raro excipientia. Scorbuti deindè genium ſi attentè conſideres, non ægrè tibi innoteſcent putridæ diatheſeos ſigna certiſſima. Quid ſibi vult etenim acer & colliqueſcens ſanguis è vaſis facillimè diffluens per ἀναςόμωσιν, διαπήδησιν & διαίρεσιν ? Quid rubræ partis â ſeroſâ impoſſibilis poſt venæ-ſectionem disjunctio ? Quid odor putidus ex ore & naribus tabique manantis peſſima indoles ? Nec ſegnitèr militant pro nobis, quæ oculos offendunt in cadaverum luſtratione ; ſiquidem loca maculis fœdata citiùs putreſcunt, ſanguiſque in venis ſuperſtes coagulatum cruorem minùs refert, quàm innatantem ſero volubili lateritiam nigreſcentemve terram. Inuruntur prætereà viſceribus maculæ nigræ, non falſa gangrenæ indicia, plurima ſæpè ſæpiùs atro infarciuntur tabo leviſſimoque vel attactu diffluunt. Quid referam ulcera carnium putrida, cariem exedentem oſſa partium compagi ſuſtinendæ jam imbecilliora ? Quiſnam autem diſſolutionis ſcorbuticæ genuinus character ? Res æſtimatu difficillima. Effectus enim innoteſcunt tantùm, primariaſque horum cauſas velamine oculis humanis impervio circumdare naturæ complacuit. Si quid tamen de re tàm abſtruſâ liceat nobis conjicere, D. PRINGLE ſuam de his mentem aperienti libenter aſtipulabimur. Fluidum nempè aëri ſimile quod è variis naturæ corporibus, dùm reſolverentur, affatìm dimanans detexerant jam, imò calculis ſubjecerant van-HELMONT, BOYLE, HALES, quod etiam poſteà è carnibus putreſcentibus exhalans vidit MACBRIDE mephyticumque autumavit, idem è cruore putreſcente pariter difflari conſtanti obſervatione

cognovit Medicus Britannus, idem & motu intrinſeco ſcorbuticam putredinem adducente intrà corpus humanum fieri ſubodoratus eſt (5). Hinc juxtà eum varia ſcorbuti phænomena ; irregulares arteriarum motus, vagi dolores, nunc ſopiti, nunc crudeliùs recrudeſcentes, miſſo ſanguine exaſperantes, ſtupores ſubitanei, convulſiones, paralyſes ; nullaque ei obviàm venit alia cauſa, cur tunc ægri vix atmoſphæræ pondus ferre queant diverſaſque illius mutationes. Nonne ex hoc fonte ſcaturire poſſunt indicantia ad ſævitiam ſcorbuticorum ſymptomatum debellandam idonea? Hìc quippè duo ſeſe palàm produnt, reſtituendus ſolidis tonus, emendanda humorum κρᾶσις. Quùm autem humido aëre nil magìs fibras debilitet, ſicco autem ac frigente nil roboret magìs ; quùmque exercitio indureſcant & ſolideſcant corpora, priorem attinget ſcopum aër ſiccus ac temperatus, inſenſilem cutis exhalationem brevì excipiens ; deinde γυμνασία moderatè inſtituta, quæ fluidorum ſolidorumve reciprocæ actioni favendo vitæ energiam accendat. Eò tendunt medicamenta quæ qualitate acri, amarâ, acidâ, ſtypticâve præpollent : vitiatæ humorum κρᾶσει proximè etiam medentur hæc remedia ſicut è regno vegetabili depromptæ dapes. At ea putredini ſcorbuticæ obſiſtent efficaciùs quæ intrà elementares humorum particulas majorem infundunt acidi cretacei copiam. Quibuſnam momentis ſtet ſuffulta hæc noſtra opinio nunc fuſiùs dicendum.

I V.

IN aſcribendâ Gas cretaceo vi antiſcorbuticâ tribus præcipuè immoramur ; quòd nempè illâ eâdem facultate polleant medicamina antiſeptica, tùm quòd reverà antiſepticum ſit acidum cretæ ; quòd demùm depromptas ex ſcorbuti naturâ indicationes mirè adimpleat. 1°. Ex antiſepticis medicaminibus alia amara ſunt, alia acida. Prioris proſapiæ meritò princeps kina ſcorbuticæ inimicum lui imò ſæpè ſæpiùs victorem haud ignobilem ſe præbuit, quandò etiam debacchraretur hoſtis immaniùſque ſæviret (6). Fugavit quippè febrem erraticam indè ſoboleſcentem, vagos dolores ſedavit, ipſam arthritidem ſcorbuticam perdomuit ; ſalivæ & ſanguinis nimium fluxum ſtitit, vividiorem ac nitidiorem aſpectum fœdis ſanioſiſque ulceribus conciliavit. Æſtimandæ pariter veniunt aliæ ſubſtantiæ valdè amaræ, ut caſcarilla, cortex winteranus, lapathum, gentiana, chamædris, fumaria, lupulus, ſcordium, &c. Idem de acidis dicam quæ ut vi antiputridâ ſic & antiſcorbuticâ inſigniuntur : mineralia quidem, putà elixirium vitrioli, aqua rabelliana, ſpiritus nitri dulcis labantem profuſis hæmorrhagiis machinam erigunt, dùm ſtypticâ vi fibras ſtringunt, vaſorum orificia corrugant cruoremque inſpiſſant. Leniora verò, cydoniorum nempè, ribeſiorum, ceraſorum,

(5) Traité ſur les Subſtances ſeptiques & antiſeptiques, Mémoire VII, Expérience XLVIII.

(6) Treatiſe of the ſcurvy by JAMES LIND, D, M, chap. 5, pag. 267.

limoniorum aurantiorumve ſuccus, acetum ipſum, parataque ex illis, in putridâ & inflammatoriâ humorum κρᾶσι tàm proficua, à Clinicis etiam ſuccis infuſisve plantarum cruciferarum proſperrimè admiſcentur. 2°. Acidi aëriformis vires antiſepticas tùm innuit ſubſtypticus ejuſdem ſapor, tùm demonſtrant nonnulla phœnomena; carnes etenim decolores jam ac putreſcentes, ubi Gas cretæ immerſæ fuerunt, ſin nativum induant colorem, ab ulteriori ſaltem putredine certò defenduntur; indè felix conſuetudo quibuſdam coquis, ſi fortè æſtivo tempore paululùm veteraverint carnes ac malè olere incœperint, ſubtùs excitato fervore ex aceto & cineribus invicem commixtis priſtinum colorem illis, imò ſuavitatem odoris & ſaporis reddere. At propiora nobis è praxi clinicâ depromptæ obſervationes in putridis (7) nimirùm febribus, in tetro variolarum mali moris fœtore (8), in putridâ exulceratione pulmonum (9), inter horrendos cancri (10) patentis dolores diverſa acidi aëriformis adhibitio non levamen tantùm, ſed ſæpè & integram curationem attulit. 3°. Quùm eaſdem ferè indicationes offerat nobis σῆψις ſcorbutica, cur idem remedium hiſce adimplendis minoris eſſet energiæ? In ſingulis σήψεως ſpeciebus idem inſitum partibus noſtris aëriforme principium elabitur, in ſingulis fatiſcunt pariter fibræ & colliqueſcunt humores, cur pariter in ſingulis non proficeret principii ejuſdem reſtitutio? Quantùm vis enìm langueant naturæ vires, dùm ſævit ſcorbutica lues, non ideò tamen prorſùs deficiunt, imò ſupereſt ſæpè adhùc ea vis vitæ quâ, etiam morbi tempore, variæ corporis animati partes agunt & aguntur. Porrò datâ eâ vi poris ſubtilioribus extùs intùsve gas allambens abſorbetur, urgetur vividiùs, intimiùs miſcetur, affectas partes immutat efficaciùs. Vis abſorbentis in exemplum ſumantur, etſi vitâ languidiori pollentes, plantæ, quæ mediâ acidi cretæ atmoſphærâ alacriùs vigent & citiùs adoleſcunt. Tanta eſt inſuper acidi cretacei copia in ſubſtantiis adversùs ſcorbuti luem maximè commendatis, ut partem quamdam, neque ità levem, harum efficaciæ jure ipſi conceſſerimus (11). Aliis etenìm implicitè ineſt ut cardamindo, alliaceis, cruciferis, ſaccharo, melli, lacti, farinoſis horæiſque fructibus. Explicitum prorsùs

---

(7) Expériences & Obſervations ſur différentes eſpeces d'Air, traduit de l'Anglois de M. Priestley, Tom. 1, pag. 379, & Tom. 3, pag. 243 & 255.

(8) Tom. 1, pag. 250.

(9) Tom. 1, pag. 392.

(10) Gaz. de Santé, 1777, p. 114.

(11) Kramer obſerved that in a thouſand patients he had cured by the juices, of ſcurvy-graſſ and creſſes, each doſe of the juices occaſioned prodigious belchings and winds. It was ſo uncommon that he imagined it proceeded from the active and volatile ſalt of the herbs ſet looſe in the ſtomack; to which he aſcribed their cure. He therefore ſtrictly injoined his patients to prevent as much as poſſible theſe ſalts from making their eſcape. Lind's Remark in his Treatiſe of the Scurvy, pag. 308.

exhibent pomaceum, ficera, campanum vinum (12); mofellanum & laudatum Boerhaavio rhenanum; demùm multò magis aquæ minerales acidulæ (13) quarum leniffimo caloris gradu fapor omnis evanefcit. Nonne etiam Gas è telluris gremio exhalanti fua debetur *Balnei terreftris* utilitas, adversùs fcorbutum, præfertìm à SOLANO, Medico Hifpano celeberrimo, commendati? Nimirùm, dùm fol æftivus fervidiores reddebat menfes, folum incultum fubdio eligebat Clinicus in fphygmicâ doctrinâ verfatiffimus, effoffo immittebat terrâque, capite excepto, prorsùs obtegebat nudum ægri corpus ibì relinquendum, donec artus refrigefcerent; tùm frictum oleofifque inunctum lecto demandabat. Novum fic quotidiè in novâ foffâ parabatur balneum ufque ad perfectam, quæ paucis abfolvebatur diebus, morbi fanationem. Porrò fola terræ exhalatio caufa effe ei videbatur, cur tàm infignis obtineretur effectus. Eam recens methodum publici fecit juris (14) laudidufque excepit Clariff. FOUQUET D. M. M. Hùc pertinet mos familiaris cuidam apud Indos Idololatrarum tribui quæ putrido affectu laborantes fub calidis cineribus planè fepeliunt (15). Magnam porrò cineribus ineffe acidi cretacei copiam nôrunt omnes Chemiftæ.

V.

NOVA & inexperta quùm propofuerimus, haud ea fpes blanditur mentem noftram, quòd dicta omnium fidem ftatim præripiant. Verùm appelletur experientia; ratione indicante, duce analogiâ, tentetur varia Gas acidi exhibitio ægris diverfo fcorbuti ftatu decumbentibus. Purum adhibeatur aquâve folutum, amaris fociatum vel plantarum antifcorbuticarum fuccis; eo medicentur ulcera fub formâ fotûs irrigationifque, inteftinis injiciatur enematis modo, &c. Quid de hocce acido cenfendum fit, lucidiùs tunc patebit certiùfque cognofcetur; fic forsàn detectæ, novis tentaminibus confirmatæ fuerunt genuinæ omnium medicamentorum facultates. Sic agunt quos mera incendit veri cupido. Tales fi fuerint quidam adverfarii, eftò. Oppugnetur affertio noftra; conflictatos juvabit, modò ex collifione idæarum fcintillet veritas. Vana utique difputatio erit de fubftantiæ aëriformis inter corporis

---

(12) Vid. Thefim M. J. C. NAVIER, D. M. Rhemis propug. anno 1777.

(13) Tales funt aquæ locorum Dict. POUGUES, VICHY, MONT-D'OR, PYRMONT, &c. Talis aqua factitia D. VENEL. folvit falis tartari drachmam in aquæ duabus libris, affusâ fpiritûs vitrioli femi-drachmâ, orificium lagenæ quæ folutionem continet ritè obturat, paucas intra horas obtinetur liquor aquis mineralibus aëreis fimillimus.

(14) Gazette de Santé, 1775, n°. 2.

(15) Redux à Ponticerio navis fcorbuto dirè mulctata, ad Afcenfionem appulit, cineribus fcatentem Infulam ob montes ignivomos aperto campo latè olim debacchantes: deficiebant tùm, laudatum Nautis remedium, teftitudines harumque ova. His preffus anguftiis in terrâ demerfos ægros voluit dux navis, ibì quàm potis diutiùs remanfuros. Mandato excepto, cuncti decem horis fingulâ die fic fepulti, poft triduum prorsùs fanati fuerunt. Vid. loc. cit.

nostri minores particulas difficili ingressu, vana de difficiliori humorum scorbuticorum ope illius emendatione. Nec arguatur etiam nova medicina incerta valdè aut utilis parùm, in malo aliis vulgatioribus specificis faciliùs ac tutiùs sanabili : deficiunt enim, nec rarò, virentes plantæ; gelu rigeat humus, vel pelago commissæ rates necessariis indigeant rebus; pluribus ditiores erimus quàm paucis. Cætera insuper antiscorbutica minimè excludit laudatum remedium, amaris è contrà si admixtum fuerit, unitis viribus præstabunt quod utrumque imbecilliùs sigillatìm peregisset : per amara solutus revigescit solidorum tonus; per acidum cretæ, vix quidèm firmæ aguntur partes, at humorum κρᾶσις præstantiùs reficitur. Reddito, quod avolârat principio aëriformi, & floridus sanguini redit color, & sua humoribus εὐχυμία. Quid indè? Sistitur motus ad putredinem vergens, mutatur, remeat gradum, leniuntur dolores, roborantur membra, difflatur morbus. Quæ omnia quùm Gas soli cretaceo vel mixto debeantur, haud minùs jure concludi potest :

Ergò Scorbuto acidum cretæ.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Jacobus DE WENZEL, *Sancti Imperii Baro.*

M. Henricus-Herculus CHAMPAGNE DU FRENAY.

M. Josephus-Jacobus GARDANE, *Censor Regius & Regiæ Scienriarum Societatis Monspeliensis, necnon Regiarum Nancei & Massiliæ Socius.*

M. Joannes-Stanislaus MITIÉ, *Regiæ Scientiarum & Litterarum Nancei Academiæ Socius, necnon Stanislaï I. Poloniarum Regis olim Medicus ordinarius.*

M. Carolus-Ludovicus-Franciscus ANDRY, *Actus præses.*

M. Joannes-Baptista-Alexander, MAIGRET.

M. Carolus GEILLE DE SAINT LEGER, *Eques, Consiliarius Medicus Regis ordinarius, primi ordinis & totius Equestris agminis in exercitu Medicus primarius.*

M. Jacobus-Ludovicus ALLEAUME, *Antiquus Facultatis Decanus & Militarium Nosocomiorum ad Regis Exercitum necnon in Insulis Americanis nuper Medicus Regis.*

M. Claudius-Franciscus GRANDCLAS, *Eques, Stanislaï I. Poloniorum Regis, olim Consiliarius Medicus & Regiorum Exercitûum à Consiliis Medicis.*

Proponebat Parisiis, PHILIPPUS PETIT-RADEL, Parisinus, Doctor Medicus Rhemensis, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theseos Auctor. A. R. S. H. 1781. AB HORA OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Typographi 1781.